

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΔΡΥΜΑ
ΙΚΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

ΕΝΙΑΙΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ
ΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΣΦ. ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΡΟΧΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΥΡΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Ταχ. Δ/νση: Αγ. Κων/νου 8 (10241)
Πληροφορίες: Μ. Κουτσοπούλου
Αριθ. Τηλεφώνου: 2105215185

Αθήνα, 10.1.2008

Αριθ. Πρωτ. **ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ**
Σ90/ 1 ΓΕΝΙΚΟ ΕΓΓΡΑΦΟ

ΠΡΟΣ:
Όλα τα Περιφερειακά και Τοπικά
Υποκαταστήματα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ
& Παραρτήματα
Γραφείο
Διευθυντή/Προιστάμενου
ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:
Από ένα αντίτυπο σε κάθε
υπάλληλο

**ΘΕΜΑ: «Μεσολάβηση τρίτων, μη νομίμως εξουσιοδοτημένων προσώπων,
για τη διεκπεραίωση υποθέσεων των ασφαλισμένων του
Ιδρύματος.»**

Σχετ.: Εγκ. 66/1976, 139/1977 και 21/1978.

Με τις ανωτέρω εγκυκλίους η Διοίκηση έχει κοινοποιήσει στις Υπηρεσίες του Ιδρύματος τις θέσεις τόσο της Νομικής Διεύθυνσης όσο και του Υπουργείου Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας (πρώην Κοινωνικών Υπηρεσιών) σχετικά με τη μεσολάβηση τρίτων για τη διεκπεραίωση υποθέσεων ασφαλισμένων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Με αφορμή το γεγονός ότι η Διοίκηση έχει λάβει γνώση σχετικά με περιπτώσεις κατά τις οποίες συστηματικά τρίτοι, με την ιδιότητα μεσάζοντος και μάλιστα επί πληρωμή, στο πλαίσιο λειτουργίας οργανωμένων Γραφείων, αναλαμβάνουν τη διεκπεραίωση συνταξιοδοτικών και εν γένει ασφαλιστικών υποθέσεων των ασφαλισμένων του Ιδρύματος, ανακεφαλαιώνουμε τις σχετικές οδηγίες, λαμβάνοντας δε υπόψη και τα αναφερόμενα σε σχετική πρόσφατη Γνωμοδότηση (α.π. 11404/25.8.2006) του Παρέδρου του ΝΣΚ κ. Χ. Μπρισκόλα, επισημαίνουμε ιδιαίτερα τα ακόλουθα:

A. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. Σύμφωνα με το άρθρο 39 παρ. 1 και 2 του Κώδικα Δικηγόρων (Ν.Δ. 3026/1954), «1. **Έργο του δικηγόρου είναι να αντιπροσωπεύει και υπερασπίζει τον εντολέα του ενώπιον κάθε δικαστηρίου και ενώπιον κάθε αρχής και επιτροπής ειδικής δικαιοδοσίας, καθώς και των πειθαρχικών συμβουλίων, ενεργώντας ελεύθερα και ανεμπόδιστα κάθε αναγκαία πράξη γι' αυτό, καθώς και να παρέχει στον εντολέα του νομικές συμβουλές και**

γνωμοδοτήσεις. **Η άσκηση του έργου αυτού ανήκει αποκλειστικά στο δικηγόρο.** Επίσης, είναι αποκλειστικό έργο του δικηγόρου η νομική επιμέλεια φορολογικών, δασμολογικών και διοικητικών γενικά υποθέσεων, καθώς και η κατάθεση σημάτων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

2. Κατ' εξαίρεση **επιτρέπεται η αυτοπρόσωπη παράσταση του ενδιαφερομένου και η επιμέλεια των υποθέσεων του χωρίς δικηγόρο ενώπιον των διοικητικών αρχών**, εκτός αν ορίζει διαφορετικά ο νόμος.»

Περαιτέρω, στο άρθρο 40 του ίδιου Κώδικα ορίζονται τα ακόλουθα:

«1. **Πρόσωπο το οποίο, χωρίς να έχει την ιδιότητα του δικηγόρου, παρέχει τις υπηρεσίες που προβλέπονται στα άρθρα 39 και 42.....διώκεται και τιμωρείται κατά τη διάταξη του άρθρου 175 του ποινικού κώδικα** και σε περίπτωση υποτροπής με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι μηνών και χρηματική ποινή τουλάχιστον πενήντα χιλιάδων δραχμών. Ως υποτροπή θεωρείται η εξακολούθηση της παροχής των παραπάνω υπηρεσιών μετά από κάθε καταδίκη...

2. **Κάθε ιδιώτης που αναλαμβάνει, χωρίς δικηγόρο ή με δικηγόρο της εκλογής του ή εμφανίζεται ή διαφημίζει ότι αποδέχεται την επιμέλεια υποθέσεων ή άσκηση έργων, για τα οποία είναι αποκλειστικά αρμόδιος ο δικηγόρος, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 39, 41 και 42.....τιμωρείται ύστερα από έγκληση δικηγόρου ή δικηγορικού Συλλόγου με τις ποινές που προβλέπονται στην προηγούμενη παράγραφο. Αν πρόκειται για νομικό πρόσωπο, την ίδια ποινική ευθύνη έχει ο εκπρόσωπός του.»**

II. Με τις διατάξεις του άρθρου 3 του AN.13/1967 ορίστηκαν τα εξής:

«1. **Επιφυλασσομένων των διατάξεων του Δικηγορικού Κώδικος, απαγορεύεται η μεταξύ των πολιτών και πάσης υπηρεσίας του Δημοσίου ή Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου καθ' οιονδήποτε τρόπον ή μορφήν διαμεσολάβησις τρίτων αναρμόδιων προσώπων, έστω και προς περαιώσιν οφειλομένης νομίμου ενεργείας, ως επίσης προς παράλειψιν τοιαύτης.**

2. **Οι παραβάται της ως άνω απαγορεύσεως διώκονται αυτεπαγγέλτως και τιμωρούνται** διά της ποινής του άρθρου 11 του Ν. 5227/1931 'περί μεσαζόντων'.

3. **Οιοσδήποτε υπάλληλος λαβών γνώσιν της παραβάσεως και μη καταγγέλλων αυτήν εις την Προϊσταμένην ή την προς διώξιν αρμοδίαν αρχήν, τιμωρείται πειθαρχικώς** διά της εν άρθρω 1 του παρόντος ποινής.

4. **Η επί της αναφοράς ή αιτήσεως αρμοδία Υπηρεσία δύναται να αρνηθεί την παροχήν οιασδήποτε πληροφορίας ή απαντήσεως επ' αυτής εις αναρμόδια κατά την κρίσιν της πρόσωπα.»**

B. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σύμφωνα με τα προαναφερθέντα και από τον συνδυασμό των αναφερομένων στις σχετικές με το θέμα ατομικές Γνωμοδοτήσεις της Νομικής Διεύθυνσης του Ιδρύματος προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. **«Η επιμέλεια των υποθέσεων των πολιτών, όχι μόνο στα δικαστήρια αλλά και στις διοικητικές αρχές, είναι αποκλειστικά έργο των δικηγόρων (Α.Π. 1403/1992, Εφ. Αθ. 2436/1997 κ.ά.). Και ναι, μεν, επιτρέπεται κατ'**

εξαιρέση η αυτοπρόσωπη παράσταση των πολιτών προς επιμέλεια των υποθέσεών τους ειδικώς ενώπιον των διοικητικών αρχών (κατά τη ρητή διάταξη του άρθρου 39 παρ. 2 ΝΔ 3026/1954), πλην όμως, **όταν αυτοί δεν ενεργούν** αυτοπροσώπως αλλά **διά πληρεξουσίου, ουδέποτε ο πληρεξούσιος αυτός μπορεί να είναι άλλος εκτός από δικηγόρο.**

Επομένως, **δεν μπορεί να διοριστεί ως πληρεξούσιος μη δικηγόρος, για να επιμεληθεί**, είτε με αμοιβή είτε όχι, υπόθεση τρίτου **ενώπιον διοικητικής αρχής**, με την έννοια της παρακολούθησης αυτής σε κάθε στάδιο, μέχρι την τελική διεκπεραίωσή της.

Η παράβαση των ανωτέρω απαγορεύσεων συνεπάγεται, αφενός, αστικές και, αφετέρου, ποινικές κυρώσεις.

Αστική συνέπεια είναι ότι η **συμφωνία του ενδιαφερόμενου ιδιώτη με πληρεξούσιο, μη δικηγόρο**, για την εκπροσώπηση του πρώτου από τον δεύτερο ενώπιον διοικητικών αρχών **είναι απολύτως άκυρη**, κατά το άρθρο 174 του ΑΚ, ως αντικείμενη, δηλαδή, στις προαναφερθείσες απαγορευτικές διατάξεις του Κώδικα περί Δικηγόρων.

Οι **ποινικές κυρώσεις** προβλέπονται τόσο από το άρθρο 40 του ΝΔ 3026/1954 (όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 15 του Ν.1366/1983) όσο και από το άρθρο 3 του Ν. 13/1967, το οποίο, για την τιμωρία των παραβατών της πιο πάνω απαγόρευσης, παραπέμπει στις ποινές της διάταξης του άρθρου 11 του Ν. 5227/1931 'Περί μεσαζόντων'»

(Απόσπασμα από τη Γνωμ. Παρέδρου ΝΣΚ κ. Χ. Μπρισκόλα με αρ. πρωτ. 11404/25.8.2006).

2. Εξαιρέσεις

i. Στη συνέχεια της ίδιας Γνωμοδότησης αναφέρονται τα ακόλουθα:

«Τέλος, πρέπει να γίνει δεκτό ότι 'επιμέλεια' και γενικά 'διεκπεραίωση υπόθεσης ενώπιον διοικητικής αρχής' δεν συνιστά η διενέργεια διαφόρων υλικών πράξεων (όπως είναι, π.χ., η υποβολή στις αρμόδιες υπηρεσίες του Ιδρύματος αναλυτικής περιοδικής δήλωσης, η εξόφληση στο οικείο Ταμείο των οφειλομένων εισφορών ή η καταβολή δόσεων επί ρυθμίσεως του χρέους) οι οποίες πράξεις είναι δυνατό να ενεργούνται όχι αυτοπροσώπως από τον ίδιο τον ασφαλισμένο, αλλά και παρά τρίτων (εξουσιοδοτηθέντων απ' αυτόν) προσώπων, κατά τα γενόμενα δεκτά στην υπ' αριθ. 1/1997 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ.

ii. Υπενθυμίζεται δε και το περιεχόμενο της εγκυκλίου 6/1976, σύμφωνα με την οποία, **νομιμοποιούνται οι εκπρόσωποι και τα μέλη εν γένει των Διοικήσεων των εργατοϋπαλληλικών και άλλων επαγγελματικών οργανώσεων να ζητούν πληροφορίες επί θεμάτων γενικής φύσεως γύρω από τον ασφαλιστικό και συνταξιοδοτικό τομέα, καθώς και για ατομικές περιπτώσεις οι οποίες λόγω της φύσεώς τους είναι δυνατό να θεωρηθεί ότι παρουσιάζουν γενικότερο ενδιαφέρον.** Τα ανωτέρω εξακολουθούν να ισχύουν με την **επιφύλαξη** των νεότερων και ειδικότερων διατάξεων του Ν. 2472/97 περί προστασίας του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (ΦΕΚ 50Α/10.4.1997) καθώς και των ειδικών εξαιρέσεων και επιφυλάξεων του άρθρου 5 του Ν. 2690/99 (εγκ. 67/1999).

iii. Εξάλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 6 του Ν. 2343/95, **«Οι οικονομικοί επιθεωρητές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους έχουν πρόσβαση σε κάθε πληροφορία ή στοιχείο που αφορά ή είναι χρήσιμο για την άσκηση του έργου και της αποστολής τους,**

μη υποκείμενοι στους περιορισμούς της νομοθεσίας περί φορολογικού, τραπεζικού χρηματιστηριακού και επιχειρηματικού απορρήτου, υποχρεούμενοι όμως στην τήρηση των διατάξεων περί εχεμύθειας του άρθρου 72 του Υπαλληλικού Κώδικα.

α) Όλες οι δημόσιες, δημοτικές, κοινοτικές, αστυνομικές και λοιπές αρχές, ως και **κάθε αρμόδιο φυσικό ή νομικό πρόσωπο υποχρεούνται να παρέχουν τις ζητούμενες ως άνω πληροφορίες ή στοιχεία....**

β) Η **αμέλεια ή η άρνηση χορήγησης** των παραπάνω ζητούμενων **πληροφοριών ή στοιχείων**, ως και η **σκόπιμη απόκρυψη** στοιχείων ή πληροφοριών καθώς επίσης η **χορήγηση ανακριβών στοιχείων** εν γνώσει του χορηγούντος ως τοιούτων και γενικά η παρακώλυση ή η παραπλάνηση του έργου των Οικονομικών Επιθεωρητών, **πέρα από τις τυχόν υπάρχουσες ποινικές ευθύνες, αποτελεί αυτοτελές πειθαρχικό παράπτωμα.....»**

(βλ. Γνωμ. 131/2002 5^{ου} Τμήματος Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Επιθεώρηση Κοινωνικής Ασφάλισης, τεύχος 11/2006, σελ. 1081-1084.)

iv. Σύμφωνα με τις οδηγίες του με αρ. 1837/31.3.1960 εγγράφου (κωδ. Συντάξεων αρ. 6674) αλλά και τη Γνωμοδότηση της Νομικής Διεύθυνσης του Ιδρύματος που σας κοινοποιήθηκε με την εγκ. 139/77, είναι διαφορετική και ως εκ τούτου εξαιρετικά από τις προαναφερθείσες απαγορεύσεις του Κώδικα των Δικηγόρων η περίπτωση κατά την οποία ζητούν να λάβουν πληροφορίες **μέλη οικογένειας του άμεσα ενδιαφερομένου**, οπότε, δεν πρόκειται για διαχείριση διοικητικής υπόθεσης επ' αμοιβή, για την οποία ο νόμος ορίζει ως αποκλειστικά αρμόδιο πρόσωπο το νομίμως εξουσιοδοτημένο δικηγόρο. **Και στην περίπτωση αυτή όμως είναι απαραίτητη η νόμιμη εξουσιοδότηση του ενδιαφερομένου προς το μέλος οικογένειας.**

Εξάλλου, **ίδια αντιμετώπιση** οφείλεται και στις περιπτώσεις που έχουν οριστεί **αρμόδια πρόσωπα για την επιμέλεια των υποθέσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα** περί επιτροπείας, αναδοχής ανηλίκου, δικαστικής συμπαράστασης και δικαστικής επιμέλειας ξένων υποθέσεων, όπως ισχύει μετά την ισχύ των διατάξεων του Ν. 2447/1996 (ΦΕΚ 278/30.12.1996, τ. Α'), καθώς και των **διατάξεων του άρθρου 32 του Ν. 1140/81 σε συνδυασμό με αυτές του άρθρου 6 του Ν. 825/78.**

Με την ευκαιρία, υπενθυμίζουμε το Γενικό Έγγραφο με αρ. πρωτ. Σ70/5/17.6.1986 σχετικά με την απαγόρευση καταβολής συντάξεων σε εμφανιζόμενο ως πληρεξούσιο περισσοτέρων του ενός δικαιούχων και σας επιστούμε την προσοχή κατά τον έλεγχο της πληρεξουσιότητας των νομίμως εξουσιοδοτημένων προσώπων (Γ.Ε.α.π. Γ32/411/23.10.2000, Ε33/44/8.3.2001, Σ00/15/2.7.2003).

Γ. ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Σύμφωνα με τα προαναφερθέντα αλλά και με τα οριζόμενα στο έγγραφο του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών που είχε κοινοποιηθεί με την εγκ. 21/1978, **στην περίπτωση που επισημαίνεται**, στο πλαίσιο της άσκησης των υπηρεσιακών καθηκόντων, **δραστηριότητα μεσαζόντων, οι διοικήσεις** των ασφαλιστικών ταμείων και οργανισμών **οφείλουν να παραπέμπουν την υπόθεση στον αρμόδιο Εισαγγελέα για την άσκηση ποινικής δίωξης βάσει του νόμου περί μεσαζόντων** και να προβαίνουν στην **άσκηση πειθαρχικής**

δίωξης όπου είναι ανεμεμειγμένος υπάλληλος του Ταμείου, με ταυτόχρονη και άμεση ενημέρωση του Υπουργείου για κάθε τέτοιο κρούσμα.

Επομένως, **οφείλτε:**

- **να ενημερώνετε αμέσως τη Διοίκηση** για κάθε σχετική υπόθεση
- **να απέχετε από κάθε ενέργεια που διευκολύνει το έργο μεσαζόντων**, λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη ότι:

α) **η Υπηρεσία οφείλει να προστατεύει αφενός τους ασφαλισμένους και τους συνταξιούχους του Ιδρύματος** από τη δραστηριότητα προσώπων τα οποία, σύμφωνα με την ελληνική έννομη τάξη, δρουν παρανόμως, επιβαρύνοντας μάλιστα οικονομικά τους ενδιαφερομένους, οι οποίοι προφανώς δεν γνωρίζουν ότι σύμφωνα με τη νομοθεσία οποιαδήποτε ιδιωτική συμφωνία με πληρεξούσιο που δεν είναι δικηγόρος για την εκπροσώπησή τους ενώπιον των διοικητικών αρχών είναι απολύτως άκυρη, κατά το άρθρο 174 του Αστικού Κώδικα, και να τους ενημερώνει σχετικά

β) η διευκόλυνση της δραστηριότητας μη νομίμως, κατά την έννοια του Κώδικα των Δικηγόρων, εξουσιοδοτημένων προσώπων επισύρει ποινικές και διοικητικές (πειθαρχικές) κυρώσεις.

- **να εφαρμόζετε πιστά τις οδηγίες του παρόντος** καθώς και όλων των σχετικών και μονομονευομένων σε αυτό διατάξων και εγγράφων οδηγιών.

Το παρόν αποτελεί απάντηση στο με αρ. πρωτ. Εμπ. 52/11.12.2006 έγγραφο του Τοπικού Υποκαταστήματος ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Καλλιθέας.

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υποδιοικητή κ. Θ. Αμπατζόγλου (σχετ. α.π.:678/14.12.2006)
2. Γραφείο Γεν. Δ/ντριας Διοικητικών Υπηρεσιών
κ. Χ. Ζαχαροπούλου
3. Γραφείο Γενικού Δ/ντή Οικον/τεχνικών Υπηρεσιών
κ. Στ. Ψαρρού
4. Δ/νση Επιθεώρησης Υπηρεσιών Ασφάλισης
Μενάνδρου 41-43, Τ.Κ. 10437 Αθήνα

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο ΤΜΗΜΑΤΑΡΧΗΣ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ
& ΔΙΕΚ/ΣΗΣ

Ο ΓΕΝ. Δ/ΝΤΗΣ ΑΣΦ/ΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΒΕΛΛΑΣ